

NOVE PRIDOBITVE GASILCEV NA LIPOGLAVU

Člani Gasilskega društva Lipoglav že 68 let varujejo pred ognjem prebivalce Lipoglava in okolice. V prihodnje bo njihova učinkovitost še veliko večja, saj so sredi poletja dobili v last novo motorno črpalko in novo orodno vozilo.

Ti dve novi pridobitvi sta nadomestili prejšnjo opremo, ki je bila ena izmed najstarejših v občini. Celih 22 let jim je namreč služilo prejšnje orodno vozilo, prav toliko pa je bila stara tudi motorna brizgalna. Novo orodno vozilo TAM 80 bo zagotovilo večjo učinkovitost in hitrejši dostop do požara, z novo prenosno motorno brizgalno Jugoturbina 8/8, ki ima zmogljivost 800l/min, pa bodo lažje ukrotili vsakega »rdečega petelina«.

Nakup novega orodnega vozila je omogočila Gasilska zveza Moste-Polje, z okoli 150 urami prostovoljnega dela in skoraj 2400 DEM finančne pomoči pa so ga opremili krajanji in člani društva. Novo motorno črpalko je društvu podaril Sekretariat za obrambo občine Moste-Polje. Vsi ti podatki o urah in denarnih prispevkih še zdaleč niso zanemarljivi in kažejo visoko zaupanje Gasilskemu društvu. Le kateri kmet ne ve, na koga se bo najprej obrnil, če mu v vročih poletnih mesecih začne goreti poslopje ali pa travnik!

Gasilsko društvo Lipoglav ima danes 62 članov, ki zmorejo uspešno varovati svoj požarno varnostni okoliš. Še posebej je razveseljivo število mladih gasilcev, saj jih v društvu de-

luje petnajst. Na pionirskem tekmovanju občinske gasilske zveze so v skupini »pionirji mešano« dosegli prvo mesto. Tudi člani so se na občni-

skem tekmovanju dobro odrezali in pristali na tretjem mestu. Za takšne rezultate je zagotovo »kriva« tudi težnja po izobraževanju. V sodelovanju z občinsko in mestno gasilsko zvezo je GD Lipoglav usposobilo dva višja gasilska častnika, enega gasilskega čast-

nika I. stopnje in 5 gasilskih častnikov.

Vendar pa člani GD Lipoglav ne samo, da gasijo in se udeležujejo gasilskih tekmovanj, ampak so letos dokončali tudi centralno ogrevanje v Gasilskem domu in za to delo porabili približno 4700 DEM. Pravijo, da

že dolgo niso bili tako dobro opremljeni, kot so zdaj, hkrati pa si želijo, da nove opreme še dolgo ne bi bilo treba preizkusiti. Saj veste, z ognjem se ni dobro šaliti!

TANJA BRICELJ

SADJARJI IN VRTNARJI!

Gotovo ste že slišali, da v našem kraju deluje Sadjarsko-vrtnarsko društvo. Ustanovljeno je bilo januarja letos in šteje že prek 100 članov, ki se dejavno vključujejo v delo društva. Naš cilj je izboljšati in povečati pridelavo sadja in vrtnin, smotno uporabljati zaščitna sredstva in polepšati videz našega okolja. Zato izobraževanju posvečamo največjo pozornost. Takoj po ustanovitvi smo pripravili več predavanj o gojenju sadnega drevja, jagodičevja, pridelavi krompirja, zelja in solatnic. Teoretični del izobraževanja dopolnjujemo z delom na terenu. Organizirali smo dve strokovni ekskurziji. Spomladi na Primorsko, kjer smo si ogledali več nasadov sadnega drevja z namakalnimi sistemi in sodobno pridelavo vrtnin. V septembru pa smo obiskali nekaj velikih in sodobno urejenih sadovnjak-

kov na Štajerskem, med drugim tudi Sadjarstvo Mirošan z nepreglednimi površinami lepo urejenih nasadov jablan. Ustavili smo se tudi v Slovenski Bistrici pri znanem sadjarju Ivanu Pučniku, ki nam je z veseljem pokazal dosežke svojega dela. V bližini Žalca smo si ogledali nasad zdravilnih zelišč, ki bi mu lahko rekli tudi botanični vrt, saj tam gojijo pisano množico rastlin z vseh koncev sveta. Mnoge izmed njih so v naravnem okolju tik pred izginotjem. Glavni namen te ustanove je ohraniti ogrožene vrste zdravilnih zelišč. Seveda smo pokusili tudi štajersko kapljico, kar je naše druženje še popestrilo.

Naše društvo nameravamo predstaviti širši javnosti na zahvalno nedeljo, 7. novembra 1993, z blagoslovitvijo društvene prapora v župnijski cerkvi sv. Le-

narta v Sostrem. K vsakemu praporu pa sodijo tudi žeblički – zlati lipovi listi, pritrjeni na drog prapora. Če želite, da bo na enem izmed njih vtisnjeno tudi vaše ime, ste vabljeni, da se nam pridružite. Cena žeblička je 5000 SIT. Sredstva lahko nakažete na ŽR 50103-678-82591.

Vabljeni!

AVGUST MATOS

**Naša skupnost bo spet izšla
23. novembra.
Prispevke in oglase
sprejemamo do 13. novembra.**

Informacije: 1401244 int. 270

ZELJE • ZELJE • ZELJE

Kislo zelje po 100 tolarjev in zelj-nate glave po 25 tolarjev.
Večje in manjše količine prodam.
Kokalj
Dragomelj 101, pri Domžalah

Ocenili smo najlepšo šolo, gostišče, hišo ...

Ljubljanska turistična zveza in Turistično društvo Lj. Moste-Polje sta tudi letos v juniju razpisala tekmovanje na temo »Moja dežela – urejena in čista.«

Namen tekmovanja je povečati urejenost in skrb za varovanje okolja, v katerem živimo, stanujemo, se učimo, delamo, se srečujemo z našimi prijatelji in gosti. V njem so lahko sodelovali vsi krajanji naše občine, gostišča, kopališča, individualne hiše, turistične kmetije in objekti, avtobusne postaje, bencinski servisi, skratka vsi tisti, ki lahko pripomorejo k temu, da bosta naš kraj in naša dežela lepša, prijaznejša in bolj urejena.

Na tekmovanje se je bilo mogoče prijaviti pisмено ali pri LTZ in TD Moste-Polje. Občinsko turistično društvo je sestavilo dve komisiji, od katerih je ena ocenjevala šole in javne prostore, druga pa gostišča, zasebne hiše, vrtove in drugo. Ocenjevanje sta komisiji – sestavljali so ju Lado Svetek, Franc Gradišek, Tone Krisper in Edo Svetek – opravili v začetku oktobra.

Za letošnje leto je komisija med gostišči prisodila 1. mesto gostilni Anžič, Gašpersičeva ulica 1, z utemeljitvijo: »Gostilna Anžič (deluje od leta 1930) je lahko zgled lepo urejenega lokala, saj urejenosti posvečajo vso skrb, to pa je videti tako po notranji kot zunanji ureditvi. Notranjost je stilo urejena in čista ter daje vtis domačnosti, kar daje gostu občutek zadovoljstva, posebno še ob kakovostni izbiri jedi in pijače. Zunanost in letni vrt sta urejena z veliko rož, kar prav tako govori o skrbi lastnika gostišča za gosta in njegovo dobro počutje.«

Ob individualni ocenitvi hiš in vrtov se je komisija odločila za družino Šumberger, Vaška pot 1, Sp. Kašelj. Stanovanjska hiša Šumbergerjevih kaže prizadevnost lastnika, pogled na hišo in njeno okolico je res lep. Vrt je urejen brez nepotrebnih dodatkov, kar še posebej pritegne človeka, da si ogleda ureditev hiše in njene okolice. Družina Šumberger pa je uredila del vrta tudi ob železniški progi, kar jo prav gotovo uvršča med ljudi z estetskim pristopom k naravi.

Pri ocenjevanju šol se je komisija odločila za šolo Nove Fužine, Preglov trg. Šola ima zelo lepo urejeno okolico, čisto in brez grafitov, ki bi kazili njen videz, je ocvetličena, ima urejeno odlagalnišče za odpadke, naprave za šport in rekreacijo so dobro vzdrževane. V vsem tem je šola lahko zgled tudi številnim drugim.

V kategoriji splošne urejenosti kraja in okolice, kamor sodijo kulturnozgodovinski in naravni spomeniki in njihova okolica, se je komisija odločila za pokopališče Sostro, saj meni, da so pokopališče in posamezni grobovi lepo urejeni vse leto, ne le ob praznikih. Krajanji mu že dolga leta posvečajo veliko pozornost in skrb in kaže, kako se lahko uredi in vzdržuje pokopališče, če ljudje skrbijo za ta javni objekt.

Če bi ocenjevali kraje naše občine po urejenosti in čistem okolju, bi jih morali razdeliti na dva dela: primestnega z intenzivno komunalno ureditvijo in tistega, ki je bil nekdanj vaški in se sedaj posodablja.

Primestni kraji so dokaj urejeni, saj imajo skoraj vse poti asfaltirane, urejene trgovine, šole, vrtce. Urejena so tudi parkirišča in postajališča. Žal pa zelenice niso vzdrževane in odpadki ležijo vsepovsod.

Za vasi je značilno, da se tu gradijo predvsem individualne hiše, gospodarska poslopja in moderna, z velikimi zmogljivostmi. Žal pa pri vseh novogradnjah predelgo ostanejo gradbišča, kjer se kopičijo odpadki in nepotrebna navlaka. Žal je takih primerov v naši občini kar precej, zato ne moremo reči, da je naša občina kot celota urejena.

Za lepši vtis se bo moral potruditi vsak posameznik, saj je le od njega odvisno, v kakšnem okolju bo živel in delal. Če se bo tega zavedal in tako tudi ravnal, bo tudi naše okolje takšno, kot je v razviti Evropi, kamor bi radi čim prej prišli in se ne trudili samo takrat, ko gre za ocenjevanje in tekmovanje. Lepo naj bo danes, jutri, vselej...

MOJCA SVETEK

Upravnik – skupnost stanovalcev

Iščemo manjšo pisarno s telefonom, lahko je souporaba.
Center Čebelica d.o.o.
Preglov trg 2
Tel.: (061) 1407156 (po 15. uri)

Društvo gojiteljev malih živali
Ljubljana Moste-Polje

vas vabi na ogled VII. društvene

RAZSTAVE MALIH ŽIVALI

ki bo v ZADRUŽNEM DOMU
ZADVOR (Cesta II. grupe odredov
– proga MPP 13).
Razstava bo od 19. do 21. novembra
1993 od 9. do 18. ure.
Razstavljeni bodo kunci, perutnina,
golobi in druge male živali.
Vabljeni

Upravnik – skupnost stanovalcev

Čistimo stanovanjske bloke, izva-jamo hišniške storitve.
Center Čebelica d.o.o.
Preglov trg 2
Tel.: (061) 1407156 (po 15. uri)

ŽELEZNIŠKI MOST V ZALOGU BI IMEL KAJ Povedati

V letošnjem vročem poletju smo med obvestili večkrat slišali tudi, da je zaradi obnavljanja železniškega mostu promet oviran ali most zaprt na cesti Pod Debni vrhom. Obnova je potekala vse dolgo poletje. Most bo zdaj trdnější in lepši. Ta izjemni prometni objekt, prek katerega noč in dan, leta in že desetletja drdrazo vlaki, pa je doživel tudi manj prijazne dogodke.

Ko je 16. septembra leta 1849, na rojstni dan cesarja Avstro-Ogrske, čezenj zapeljal prvi hlapec, je bil kot drugi mostovi še delno lesen in le z enim tirom. Spodnji stroj pa je bil že tedaj zidan iz klesanega kamna in grajen za dva tira. Skupaj z vso južno železnico je veljal za izreden tehniški dosežek, zato je bil prva desetletja deležen občudovanja in tudi zavisti, ukinjena je bila namreč rečna plovba, tudi velik del prevozov z vozovi.

Veliko gospode in tovara se je na poti med Dunajem in Trstom peljalo čezenj. Svojo pravo vrednost pa je pokazal šele v prvi svetovni vojni, ko so v Zalogu kopičili številno vojaštvo in za vojskovanje potrebno opremo. Tedaj so z ruskimi ujetniki zgradili 2 km premikalnih tirov (začetek današnje velikanske ranžirne postaje) in številne barake, kantine, pralnice ter skladišča. Tu so oprali, preoblekli in nahranili sestradane vojake z ruske fronte in jih z vojaškimi transporti pošiljali na soško fronto. Tedaj je most doživel celo prvi letalski bombni napad.

Bilo je 18. februarja, leta 1916. Trem italijanskim capronijem je uspelo prileteti do Ljubljane in jo

bombardirati, kot povračilno maščevanje za avstro-ogrsko bombardiranje Milana. Prvo letalo je bombardiralo vojaško bolnico na trgu sv. Jakoba, zvonarsko livarno na Žabjaku ter Cukrarno. Drugo je bombardiralo Savlje, tretje pa premikalno postajo in železniški most v Zalogu. Bomba, namenjena mostu, je padla 100 metrov stran, druge pa so naredile na tirih nekaj škode. Vsa tri leta so tedaj v Ljubljani odvržla 2000 kg bomb. Še veliko bolj »vroče« je bilo ob mostu med drugo svetovno vojno. Na cvetno nedeljo so že v zgodnjih jutranjih urah iz smeri Laz priletela nemška bojna letala. Zaokrožila so nad Zalogom in napadla letališče v Polju in radijski oddajnik v Domžalah. Uničila so

vojaška letala in tudi radijski oddajnik, Zalog pa so pustila pri miru. Čez teden dni so Zalog zasedli Italijani in železniško postajo preuredili v obmejno, saj je bila na južni železnici Mussolinijevega imperija zadnja. Prav železniški most pa je tedaj postal najbolj mejen objekt. Nemško-italijanska meja je tedaj tekla od Črnuč po levem bregu Save do izliva Ljubljanice, po desnem bregu Ljubljane do cestnega in železniškega mostu in od tu na Debni vrh, na Pečarja, Javor... Italijani so ob mostu zgradili bunkerje in ga močno stražili, prav tako vso progo, saj je južna železnica povezovala Jadransko morje s srednjo Evropo in je bila za oba okupatorja življenskega pomena.

9. septembra 1943, po kapitulaciji Italije, so v Zalog prikorakali Nemci,

razorožili Italijane in prevzeli železnico. Nemci so most še bolj varovali. Pravi peknel pa se je okrog njega začel leta 1944 in se nadaljeval do konca II. svetovne vojne. Zaloški kolodvor so zavezniška in partizanska letala kar 32-krat napadla. Odvržla so nad 500 bomb in povzročila veliko materialno škodo. Letala so vedno priletela izza Kašelskega hriba, neopazno in iznenada. Most pa se ima zahvaliti prav temu hribu, pod katerega je stisnjen, da je do konca vojne ostal nepoškodovan. Šele ob umiku so Nemci, ko so za seboj v besu uničevali vse, most minirali in ga razstrelili. Pogumni železničarji so preprečili, da ni prišlo do najhujšega. Na srečo se je jeklena konstrukcija tedaj le sesedla na kamnite opornike in ni padla v Ljubljano. Z velikimi naporji je železničar-

jem uspelo v tednu dni pripraviti provizorij, ki je po enem tiru omogočal zasilen prehod. Povsem popravljen in za promet brezhiben pa je bil desni del mostu šele konec 1948. leta, levi pa 23. marca 1949. Le dva dni pred odprtjem levega tira je na mostu v megli prišlo do strahovitega trčenja med potniškim in tovornim vlakom. Dva potniška vagona sta tedaj padla v naraslo Ljubljano, cisterna s kislino pa je zdrknila po nasipu na cesto pod njim. Trije ljudje so umrli, koliko jih je tedaj odnesla Ljubljana, pa niso ugotovili.

V oboroženem spopadu z JLA leta 1991 do napada na zaloško železnico vozlišče in most ni prišlo. Na srečo se je prej končal za zeleno mizo. Sicer bi bilo spet hudo.

To je le nekaj suhoparnih podatkov iz zgodovine tega mostu. A jih je še za knjige in romane, če bi most le mogel govoriti. Cesarji, kralji, predsedniki, lopovi in poštenjaki so se vozili prek njegovega hriba.

Nikoli ni nikamor odšel, že vsa desetletja se zagledan v reko pod seboj in stisnjen pod Kašelski hrib pogovarja z vlaki. Pa je kljub temu bil že v avstro-ogrski monarhiji, kraljevini SHS, Jugoslaviji, Mussolinijevi Italiji, Hitlerjevi Nemčiji, socialistični federativni Jugoslaviji in zdaj v samostojni državi Sloveniji! Že zaradi vsega tega ga spoštujemo in mu iz srca privoščimo skrbnih negovalcev in tudi malo lepoticenja.

SLAVKO GERLICA

P. S.

Nekaj podatkov je vzeti iz knjižice, ki jo je lani izdal zgodovinski krožek OŠ Zalog z naslovom Železniški promet v Zalogu, nekaj pa iz knjige Sandija Sitarja Letalstvo in Sloveni.

